

GENEL DEĞERLENDİRME

PROF. DR. İHSAN ERDOĞAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI

Efendim biraz sabır. İki gün boyunca süren bu yoğun toplantı sonunda hakikaten sabır da dilemek gerekiyor. Toplantımız, sorumluluk hukuku ve tazminat sempozyumu. Bir kere konusunun çok geniş olduğunu, kapsamlı olduğunu düşünüyordum. Ama değerli meslektaşım devletler umumi hukukunda sorumluluk yok mu, bunu niye dâhil etmediniz der gibi bir sitemde bulundu. Önümüzdeki zaman içerisinde buradaki her bir oturum konusu, hatta her bir tebliğ konusu ayrı bir sempozyum konusu olarak değerlendirilmesi gerekir. Biz bunu yapacağız inşallah, bir toplantımızı da devletler umumi hukukunda sorumluluk konusuna ayırırız. Geçen bir makale gördüm yalnız, başkanımın latifesinden de cesaret alarak söylüyorum, mutlaka siz görmüşsünüzdür. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi'nde çıkmış "Sokakta giderken Devletler Hukuku'na rastladım." diye bir sitemde bulunmuşlar.

Bizim bu iki gün boyunca yapılan çalışmalarda birinci günde, çok istifade ettiğimiz konular ifade edildi, anlatıldı. Mesela Isparta'dan gelen, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden gelen Doç. Dr. Metin Topçuoğlu Bey, rekabet hukukunda üç kat tazminat konusunu bize anlattılar. Gerçi konu bizim açımızdan, hukukumuz açısından çok yabancı olmayan bir konu. Sınırlı da olsa, özellikle Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda ve Rekabet Kanunu'nda düzenlenmiş olduğundan işaret ettiler. Bunun hem tazminat hem de biraz cezaya yaklaşan bir durum olduğunu öğrenmiş bulduk.

İkinci konuşmacı Bünyamin Gürpınar Beyefendi, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi haksız rekabette tazminatın hesaplanmasında yeni gelişmeler konusunu özellikle rekabet hukuku ile haksız rekabet konusunu karıştırmamak gerektiğine vurgu yaparak anlattılar. Bunlar içerisinde Türk Ticaret Kanunu'ndaki haksız rekabeti düzenleyen maddelerde yer alan haksız rekabet dolayısıyla elde edilen menfaatin iadesine de değindiler. Bu konu bizim fakültemizin değerli öğretim üyesi ve üniversitemiz rektörü Prof. Dr. Rıza Ayhan Bey'in de doktora tez konusuydu.

Yine Mehmet Erdem Bey ve çok istifade ettiğim tebliği, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden gelen arkadaşımız, tazminatın götürü olarak belirlenmesi ki burada benim de dikkatime sunduğu mesele bilhassa götürü olarak tazminatın belirlenmesi konusunun cezai şart ile karıştırılabileceği karıştırıldığı, ama bunların birbirinden farklı olduğu hususuna vurgu yaptılar istifade ettik.

Devam eden oturumda Güzin Üçışık Hanımefendi, tehlike sorumluluğunun genel kural ile düzenlenmesi Borçlar Kanunu Tasarısı'ndaki hükmü bize analiz ettiler. Kendileri Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı olarak gelmişlerdi. Tehlike sorumluluğu konusuna Güzin Hanımla başladık. Bir bu tebliğler cümlesinde şöyle bir durum ortaya çıktı, azıcık da endişelenir gibi oldum. Yani tehlike sorumluluğu diye bir sorumluluk kabul edelim, diğerlerine gerek yok. Öyle denmedi de buna doğru bir gelişme var. Hukukun ulaştığı, hukuk olarak ulaştığı yegâne sorumluluk konusu olan kusuru bir kenara itmek gibi bir durum ortaya çıkıyor bir kere. Tabi bunu kastetmedi arkadaşlarımız, tehlike sorumluluğu geliştirmekte olan yeni sorumluluk çeşidiydi.

Yine tehlike sorumluluğuyla ilgili olarak Diyarbakır'dan, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden gelen dostumuz Doç. Dr. Refik Korkusuz Beyefendi, özel tehlike sorumluluğu ile ilgili örnekler verdi. Hukukumuzdan canlı olarak, işleyen örnekler verdi. Bunlardan bir tanesi de iş hukuku alanıyla ilgili olarak işverenin, iş kazası ve meslek hastalıklarından doğan sorumluluğuyla ilgili tehlike sorumluluğuna yaklaşan örnekleri verdiler.

Fakültemiz Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cemal Oğuz Beyefendi, taşınmaz malikinin fedakârlığın denkleştirilmesi ilkesi uyarınca sorumluluğu konusunda doyurucu bir tebliğ verdi.

Genç arkadaşımız Dr. Huriye Reyhan Demircioğlu ise culpa in contrahendo sorumluluğunu bize, bu sorumluluk çeşidini özellikle güven sorumluluğu

çerçevesinde ve güven sorumluluğuyla birlikte takdim ettiler, bundan da ifade ettik.

Fadıl Yıldırım Bey bizi korkuttu, gülererek korkuttu. Efendim bu gen çalışmaları önümüze, ben kendileri yoktu o zaman da bir değerlendirme yaptım. Bir korku filmi güzel bir üslupla seyrettik sanki. Gen çalışmaları dolayısıyla ortaya çıkan şu anda bilemeyeceğimiz, ama gelecekte çok büyük problemlerin olabileceği bunla ilgili olarak sorumluluk konusunun çok önemli olduğunu, bu konulardaki boşlukların da doldurulması gerektiği hususunu işaret ettiler.

Fakültemiz öğretim üyelerinden Bilge Tanrıbilir Hanımefendi, ürün sorumluluğunun milletlerarası özel hukuk boyutunu ele aldılar. Yine ürün sorumluluğu, üretici sorumluluğu konusunu ayrıca Galatasaray Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Tuba Kahraman Hanımefendi takdim ettiler.

Çevre hukukunda sorumluluk ve gelişmeleri genel çerçevesiyle Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nden gelen değerli Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Şafak Kaypak Hanımefendi takdim ettiler.

Fakültemiz öğretim elemanlarından Dr. Süheyla Alıca çevreden, özellikle çevre kirlenmesinden doğan sorumluluk konusunu Avrupa Birliği çerçevesinden kapsamlı bir şekilde takdim ettiler.

Prof. Dr. Mustafa Topaloğlu uluslararası eşya taşımacılığında doğan sorumluluk konusunu, özellikle CMR düzenlemesi çerçevesinde takdim ettiler, güzel bir şekilde değerlendirdiler. Bir konu vardı, ona pek girilemedi. Bizde de Karayolu Taşımacılığı Kanunu, yaklaşık dört-beş sene oldu bu kanun çıkalı, orada da bir sorumluluk çeşidi düzenlendi. Bu sorumluluk da değerli arkadaşlar, Karayolları Trafik Kanunu'nda işletenin sorumluluğu ile ilgili maddeler, şimdi bilgisayar aracılığıyla kopyala-kes-yapıştır metodu çokça uyguluyor bilgisayar kullananlar, aynı şekilde Karayolları Trafik Kanunu'ndaki hükümler kopyalanıp kesilip Karayolu Taşımacılığı Kanunu'na yapıştırıldı. O halde, yeni bir sorumluluk türü getirildi. Bu da yine Karayolu Taşımacılığı'nda bir tehlike sorumluluğu şeklinde getirildi. Bu da incelenebilirdi.

Hülya Göktepe Hanımefendi bugün Anadolu Üniversitesi'nden geldiler. O da havayolu taşımacılığında sorumluluk ve tazminat konusunu özellikle anlattılar. Milletlerarası anlaşmalara dayanarak çekme hakkı, benim de yabancı olduğum bir konuyu ifade ettiler.

Fakültemiz Öğretim Üyesi ve Dekan Yardımcısı Mehmet Özdamar Bey,

Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu-2009

sigortacının sorumluluğu konusunu geniş ve kapsamlı bir şekilde bize takdim ettiler.

Bir önceki oturumda Prof. Dr. Bahtiyar Akyılmaz idarenin sorumluluğunda rücu meselesini, Ramazan Çağlayan Bey risk ilkesi gereğince idarenin kusursuz sorumluluğunu, Danıştay 10. Dairesi değerli hâkimlerinden Yunus Aydınbey Danıştay kararlarında hizmet kusuru-kişisel kusur ayrımını, Dr. Müzeyyen Eroğlu Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi manevi tazminat isimli tam yargı davalarında hak sahipliği konusunu doyurucu bir şekilde takdim ettiler.

Bu son oturum Prof. Dr. Ethem Atay Avrupa Birliği ülkelerinde idarenin sorumluluğunun temel ilkelerini bize anlatırken Avrupa ülkelerinden de örnekler verdi. Ben soru sormadım, ama şimdi burada soracağım. Sonra özel olarak da cevabını alacağım. Almanya ve İspanya örneğini verirken mahkemenin idareye emir niteliğinde karar verebileceğinden bahsettiler. Bu bizde de sıkça tenkit edilen, efendim mahkemeler idari işlem niteliğinde karar veremez, ama bu doğrultuda kararlar veriliyor şeklindeki kritiklere, tenkitlere benzer bir durum değil mi? Bunu sonra Ethem Bey'le tartışırız.

Celal Işıklar Bey bizim fakültemizle de bağı olan bir dostumuz, arkadaşımız. Doktorasını bizde tamamladılar. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kararlarında idarenin sorumluluğunu ortadan kaldıran haller. Celal Işıklar Bey'in takdimi ile birlikte benim dikkatimi çeken bir husus daha vardı. Bu bütün çalışmanın sonunda ortaya çıkan bir konuydu aynı zamanda. Hukuk bir bütündür. Hukuku şubelere ayırmak sadece ihtisaslaşma anlamında, ama diğerinden kopmadan bir ihtisaslaşma anlamında bir bütündür. Burada da adli yargı, idari yargı, askeri yargı gibi ayrımların esasen hukuk bütünlüğünü oluşturan birer unsur olduğunu görüyoruz. Esasen bu sempozyum boyunca verilen bildirilerde de bunu görmekteyiz. Her hukukçunun bilmesi gereken konulardı bunlar, öğrenmesi gereken, üzerinde durması gereken konulardı. Tabi ki ihtisas sahibi kişilerin biraz daha derinlemesine detaylı incelemesine konu olacak konulardı.

Zühal Bereket Hanımefendi sağlık hizmetleri dolayısıyla idarenin sorumluluğu konusunu bize takdim ettiler. Zühal Hanım'ın konuşmalarının arasında ben böyle küçük cümleler yakalıyorum. Bu konu, evet idarenin sorumluluğu, ama konuya bir de hasta hakları yönünden yaklaşılması gerekir şeklinde işaret edici bir tavsiyesi oldu. Kendilerine bu konuda teşekkür ediyorum.

Efendim sonuç olarak benim için yorucu oldu, ama çok zevk aldığım istifade ettiğim bir toplantı tertipledik. Bu toplantının daha böyle prestijli olmasını sağlayan değerli dostlar büyük hukukçu Prof. Dr. Fikret Eren zahmet buyurdular, buraya kadar geldiler, uzun süre toplantıyı takip ettiler, oturum yönettiler. Prof. Dr. Mehmet Ünal Bey aynı şekilde bizi onurlandırdılar. Sayın Başkanım, Danıştay 10. Dairesi Başkanı Mehmet Ünlüçay Beyefendi yine bizi onurlandırdılar, şeref verdiler. Askeri Yüksek İdare Mahkeme'mizin değerli başkanı toplantıyı öyle bir genç heyecanı ile takip ettiler, bizi adeta büyük bir şeref halesiyle kapladılar. Askeri Yüksek İdare Mahkeme'sinin değerli üyeleri bize şeref verdiler. Sayın Dekanım, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı burada bizi takip ettiler. Öğretim üyeleri dinlediler. Hepinize sonsuz teşekkür ediyorum. Şeref verdiniz.

Bu toplantının tertiplenmesinde fikir olarak ortaya çıkmasında planlanmasında da emeği geçenler var, marifet iltifata tabidir bunu yapmak zorundayım. Toplantıyı fikir olarak ortaya atan ve planlayan Prof. Dr. Ethem Atay ve Prof. Dr. Mustafa Fadıl Yıldırım'dır. İkisi birlikte planladılar, birlikte koordine ettiler, biraz da beni kızdırdılar. Toplantının zor işlerini yürüten araştırma görevlisi arkadaşlarım seferber oldular, 24 saat çalıştılar. Bu arada sanatçı kişiliğini de koyan yine Arş. Gör. arkadaşım Mustafa Şahin, bu sizlere gönderdiğimiz birtakım eksiklikleri olmakla beraber benim fevkalade beğendiğim davetiye tertipledi. Bu onun aynı zamanda onun sanatçı kişiliğini de ortaya koyuyordu. Yine genç yeni Arş. Gör. arkadaşım, Medeni Hukuk Arş. Gör. Ayşe Nur Hanım da burada toplantıyı zevkle sundular. Onlara da teşekkür ediyorum. Toplantıyı fakültemden hukuku bir bütün olarak gören, hukukun bütünlüğüne inanan, bu arada fakültesine bağlılık olarak sadece bankamatik kartıyla değil de bir ruh olarak bağlı olduğunu hisseden, hissettiren değerli öğretim elemanlarına ve öğretim üyelerine de çok teşekkür ediyorum. Sağolun, varolun.